

FELSŐBÁNYAI TÁJ, 1925 KÖRÜL

Olaj, vászon, 76x91,5 cm
 Jelezve jobbra lent: Aba-Novák

Kikiáltási ár: 14 000 000 Ft
 Starting price: 56 000 EUR

REPRODUKÁLVA:

- Modern magyar festészet 1919-1964.
 (Szerk. Kieselbach Tamás)
 Kieselbach Galéria és Aukciósház, Budapest, 2004, 247. kép
- Molnos Péter: Aba-Novák.
 Népszabadság könyvek, Budapest, 2006. 76. kép

PATKÓ Károly: Felsőbányai táj, 1925. magántulajdon

ÁRKÁDIA

A tájfestészet megújítására a húszas évektől legintenzívebben az ún. Szőnyi -kör festői, közöttük Aba-Novák Vilmos vállalkozott. Az aktivisták nyomdokain járó ifjú festők, a klasszikus képkompozíció hagyományait új jelentésekkel bővítő árkádikus festészete elsősorban a tradicionális képtípusokban, így a csendélet, az akt és a tájfestészet keretein belül nyilvánult meg. Aba-Nováknak a húszas évek első felében készült képei a táj átszellemítésével, monumentálissá tételével hatnak. A tájképekhez a festőnek a húszas évek első felében olyan fontos természeti helyszínek adtak inspirációt, mint Bodajk, Komárom-Tarján, Mátraszöllős, Zebegény és Felsőbánya. A feltehetően Felsőbányán készített, az aukción szereplő mű ennek a szemléletnek az egyik legteljesebb, legreprezentatívabb festői megnyilvánulása.

FELSŐBÁNYA

A felsőbányai művészkolónia működése a húszas évek első felére tehető, mely az ekkorra már akademizálódott nagybányai művésztelep alternatívájaként jött létre. Litteczky Endrét és Nagy Oszkárt említhetjük a telep legismertebb alkotói közül.

Aba-Novák Vilmos legközelebbi barátaival, kollegáival 1925. május közepétől október 10-ig tartózkodott Felsőbányán. Festőtársai között ekkor Patkó Károlyt, Bánk Ernőt, a nagyváradai Fleischer Miklóst és Borgida Pált, valamint Fónó Lajost találjuk, utóbbi a Norma Festékgyárat működtette közös vállalkozásban Aba-Novákkal. A művésztelepet Patkó Károly szervezte, aki korábbi nagybányai tartózkodása alatt többször feljárt a festői városkába, mely a Zazar partján, a Gutin hegység tövében helyezkedett el, Nagybányától csak néhány kilométerre.

A helyi vendéglő termében rendezték be műtermüket, Nagybányára rendszeresen lejárta. A csoporttal volt Vulkovics Katalin, Aba-Novák felesége, aki nem csak modellje, de kiváló szakácsnője is volt a társaságnak. Borgida Pál visszaemlékezései szerint Aba-Novák „kisebb alakú, nagyon szép, ragyogó színekben tartott képeket festett, amiket csak otthon, Pesten dolgozott fel nagyobb kompozíciókban.” (Borgida Pál levele Muradin Jenőhöz, 1970)

A *Felsőbányai táj* ezeknek a nagyobb kompozícióknak a sorát bővíti. Az őszi dombos tájon végig húzódo erdei ösvény a távoli horizontra vezeti a szemet, melyet plasztikusan elterülő hegyhátak zárnak le. Legközelebbi színbeli analógiáját a képnek a szintén magántulajdonban lévő (*Felsőbányai táj*, 1925, 56x69,5 cm) jelenti, noha annál harmonikusabb, kiegyensúlyozottabb az aukción szereplő kompozíció. A mű címében utal keletkezési helyére, de jellegzetes felsőbányai motívum híján, túlmutat topográfiai meghatározottságán és a monumentális tájfestészet általános érvényű megfogalmazását adja.

Kopócsy Anna

